Sjøfartsdirektoratet
Norwegian Maritime Authority

Rundskriv - Serie R

Nummer: RSR 03-2024

Dato: 30.04.2024

Saksnummer: 2023/100230

Forskrift om endring i forskrift om miljømessig sikkerhet for å gjennomføre resolusjonene MEPC.359(79), MEPC.360(79), MEPC.361(79) og MEPC.362(79) i norsk rett, og fritak fra krav om avfallsdagbok for flyttbare innretninger

Innledning

Sjøfartsdirektoratet har fastsatt endringer i forskrift 30. mai 2012 nr. 488 om miljømessig sikkerhet for skip og flyttbare innretninger (miljøsikkerhetsforskriften).

Endringene i miljøsikkerhetsforskriften gjennomfører i norsk rett endringer i MARPOL vedlegg I, II, IV, V og VI som er fastsatt i resolusjonene MEPC 359(79), MEPC.360(79), MEPC.361(79) og MEPC.362(79). Resolusjonene trer i kraft 1. mai 2024.

For å operasjonalisere unntaket i MARPOL regel V/10.4.2 er det videre fastsatt en endring i miljøsikkerhetsforskriften § 11.

Høring

Forslag til endringer i miljøsikkerhetsforskriften var på høring i perioden 24. januar til 23. april 2024. Sjøfartsdirektoratet mottok ni høringssvar. Fem av høringssvarene var uten merknader, mens Norges Fiskarlag, Fiskebåt, Advokatforeningen og Det Norske Maskinistforbund hadde merknader til endringsforslaget. Sjøfartsdirektoratet har vurdert høringsinnspillene nedenfor.

Norges Fiskarlag og Fiskebåt mener at regelverket om avfallssortering om bord i skip må samsvare med mulighet for levering av avfall i havn. Dette begrunnes med at det i dag er store mangler ved avfallsmottakene i de fleste havner, og at endringene i skipsavfallsdirektivet som ble gjennomført i forurensningsforskriften med virkning fra 1. oktober 2023 i liten grad har blitt gjennomført. Videre ber begge organisasjonene om at gjennomføringen av kravet til avfallsdagbok for fartøy på og over 100 bruttotonn utsettes med 6 måneder., slik at næringen får tilstrekkelig tid til å tilpasse seg. Norges Fiskarlag har i tillegg spilt inn at avfallsdagbokens innretning bør være enkel og lite tidkrevende å føre.

Sjøfartsdirektoratet har ansvar for regelverket knyttet til avfallshåndteringen om bord i skip etter skipssikkerhetsloven med tilhørende forskrifter. Vi har ingen myndighet knyttet til mottaksanlegg for avfall på land. Norges Fiskarlag og Fiskebåt sine innspill knyttet mottaksanlegg vil bli videreformidlet til Miljødirektoratet som har det overordnede ansvaret for forurensingsforskriftens regler om levering og mottak av avfall fra skip. Når det gjelder avfallsdagbokens innretning, følger denne av gjeldende regler i MARPOL. Det er ikke vedtatt endringer knyttet til avfallsdagbokens innretning, men virkeområdet i MARPOL regel V/10.3 er utvidet til å gjelde for skip med bruttotonnasje 100 eller mer. Når det gjelder innspillet om at næringen må få en overgangsgperiode for å tilpasse seg, vil vi bemerke at det ikke er hjemmel for dette i MARPOL vedlegg V (jf. resolusjon MEPC.360(79)). Endringene ble vedtatt av IMO 16. desember 2022, og Sjøfartsdirektoratet legger til grunn at næringen har hatt rimelig tid til å forberede seg på endringen. Sjøfartsdirektoratet vil også bemerke at endringene i MARPOL regel V/10.3 kan bli gjenstand for havnestatskontroll fra 1. mai 2024.

Advokatforeningen har en merknad til endringene i MARPOL regel I/38.4 som viser til regelens nr. 1 til 3, mens Sjøfartsdirektoratets tolkning av MEPC.359(79) som var lagt ved i høringen, viste til regelens nr.1 og

3. Sjøfartsdirektoratet tar innspillet fra Advokatforeningen til følge, og vi vil korrigere ordlyden i forbindelse med å konsolidere endringene inn i vår tolkning av MARPOL vedlegg I.

Den Norske Maskinistforening uttrykker bekymring for at Sjøfartsdirektoratet innfører fritak for flyttbare innretninger i petroleumsvirksomhet på norsk kontinentalsokkel fra kravet om avfallsdagbok, hvis innretningen har et system for å loggføre avfallshåndteringen om bord. Organisasjonen minner om miljøforpliktelsene Norge har etter havrettskonvensjonen, og mener at et nytt tredje ledd § 11 i miljøsikkerhetsforskriften derfor må klargjøre at loggføringen skal ha minst like strenge forutsetninger som avfallsdagbok slik den er definert i MARPOL. Sjøfartsdirektoratet viser til at MARPOL regel V/10.4 gir medlemslandene mulighet til å frita flyttbare innretninger fra kravet om å ha avfallsdagbok, uten noen videre vilkår. Vi har stilt som forutsetning for å oppfylle unntaket om at innretningen har et system for å loggføre avfallshåndteringen om bord.

Bakgrunn for endringene
IMOs Marine Environment Protection Committee (MEPC) vedtok 16. desember 2022 endringer i den internasjonale konvensjonen om hindring av forurensing fra skip (MARPOL) gjennom resolusjonen MEPC.359(79), MEPC.360(79), MEPC.361(79) og MEPC.362(79). Norge utarbeidet posisjoner i samarbeid med næringen og deltok i forhandlingene. Næringen forutsettes godt kjent med endringene gjennom sine interesseorganisasjoner og informasjon fra Sjøfartsdirektoratet.

Resolusjon MEPC.359(79) fastsetter endringer i MARPOL vedlegg I, II og IV om etablering av regionale mottaksanlegg for oljerester, skadelige flytende lasterester og kloakk i havner i arktiske farvann.

Resolusjon MEPC.360(79) fastsetter endringer i MARPOL vedlegg V om etablering av regionale mottaksanlegg for avfall (søppel) i havner i arktiske farvann, samt krav om avfallsdagbok for skip med bruttotonnasje 100 eller mer.

Resolusjon MEPC.361(79) fastsetter endringer i MARPOL vedlegg VI om etablering av et nytt lavutslippsområde for svoveloksider og partikler i Middelhavet.

Resolusjon MEPC.362(79) fastsetter endringer i MARPOL vedlegg VI om etablering av regionale mottaksanlegg i havner i arktiske farvann, inkludering av opplysninger om flammepunkt på leveringsseddelen for drivstoff (BDN), og opplysninger som skal sendes til IMOs database over skips brennoljeforbruk.

I tråd med dagens praksis vil norske oversettelser av de sist konsoliderte vedleggene til MARPOL også bli gjort kjent.

<u>Fritak fra krav om avfallsdagbok for flyttbare innretninger</u>
MARPOL regel V/10.4 gir konvensjonsstatene mulighet til å frita flyttbare innretninger fra kravet om avfallsdagbok som følger av MARPOL regel V/10.3. På denne bakgrunn fastsetter Sjøfartsdirektoratet i miljøsikkerhetsforskriften § 11 et nytt tredje ledd som fritar flyttbare innretninger i petroleumsvirksomhet på norsk kontinentalsokkel fra kravet om avfallsdagbok. Fritaket er betinget av at innretningen har et system for å loggføre avfallshåndteringen om bord.

Endringen har også ført til en korrigert oversettelse av MARPOL vedlegg V. Korrigeringen gjelder en endring av begrepet «kan gi dispensasjon fra» til «kan frita fra» i MARPOL regel V/10.4. Endringen er gjort for at den norske oversettelsen skal samsvare bedre med begrepet «may waive» som er brukt i den engelske originalteksten.

Nærmere om endringene i MARPOL

Resolusjon MEPC.359(79)

Endring i MARPOL regel I/38.4

Det følger av MARPOL regel I/38 at konvensjonsstatene forplikter seg til å sikre at det på oljelasteplasser, i reparasjonshavner og i andre havner der skip har oljerester de skal losse, finnes anlegg til å motta slike rester og oljeholdige blandinger som oppsamles fra oljetankskip og andre skip, som er tilstrekkelige til å dekke behovene til de skipene som bruker dem, uten å unødig forsinke skipene. Det følger av MARPOL regel I/38 nr.1 til 3 hvor mottaksanleggene skal etableres, samt hvilken kapasitet mottaksanleggene skal ha.

MARPOL regel I/38.4 hjemler et unntak fra de nevnte reglene for «små utviklingsøystater». Disse statene kan oppfylle kravene i MARPOL regel I/38 nr.1 til 3 ved å etablere regionale ordninger for mottaksanlegg. Unntaksregelen i MARPOL regel I/38.4 utvides til også å omfatte «stater som har en kystlinje som grenser til arktiske farvann, forutsatt at regionale ordninger kun omfatter havner i arktiske farvann som hører til disse statene».

Endring i MARPOL regel I/38.6

Det følger av MARPOL regel I/38.5 at konvensjonsparter som har kystlinje som grenser til et hvilket som helst spesielt område, skal sikre at alle oljelasteterminaler og reparasjonshavner innenfor det spesielle området er utstyrt med anlegg som er tilstrekkelige til mottak og behandling av alt forurenset ballast- og tankspylevann fra oljetankskip. I tillegg skal alle havner innenfor det spesielle området være utstyrt med tilstrekkelige mottaksanlegg for andre rester og oljeholdige blandinger fra alle skip. Slike anlegg skal ha tilstrekkelig kapasitet til å dekke behovene til de skipene som bruker dem, uten å unødig forsinke skipene.

MARPOL regel I/38.6 hjemler et unntak fra denne regelen for «små utviklingsøystater». Disse statene kan oppfylle kravene i MARPOL regel I/38.5 ved å etablere regionale ordninger for mottaksanlegg.

Unntaksregelen i MARPOL regel I/38.5 utvides til også å omfatte «stater som har en kystlinje som grenser til arktiske farvann, forutsatt at regionale ordninger kun omfatter havner i arktiske farvann som hører til disse statene».

MARPOL vedlegg I er tatt inn i norsk rett ved inkorporasjon i miljøsikkerhetsforskriften § 4. Ved at miljøsikkerhetsforskriften § 4 viser til endringene i MARPOL vedlegg I som følger av MEPC.359(79), gjennomføres endringene i norsk rett.

Endring i MARPOL regel II/18.3

Det følger av MARPOL regel II/18.1 at konvensjonspartene skal sørge for at det finnes mottaksanlegg i samsvar med behovene til de skipene som bruker partens havner, terminaler eller reparasjonshavner etter nærmere angitte kriterier.

Etter MARPOL regel II/18.3 kan «små utviklingsøystater» unntas kravene for mottaksanlegg. Disse statene kan oppfylle kravene i MARPOL regel II/18.1, 18.2 og 18.4 ved å etablere regionale ordninger for mottaksanlegg. Unntaksregelen i MARPOL regel II/18.3 utvides til også å omfatte «stater som har en kystlinje som grenser til arktiske farvann, forutsatt at regionale ordninger kun omfatter havner i arktiske farvann som hører til disse statene».

MARPOL vedlegg II er tatt inn i norsk rett ved inkorporasjon i forskrift om miljømessig sikkerhet § 7. Ved at miljøsikkerhetsforskriften § 7 viser til endringene i MARPOL vedlegg II som følger av MEPC.359(79), gjennomføres endringene i norsk rett.

Endring i MARPOL regel IV/12.2

Det følger av MARPOL regel IV/12.1 at konvensjonspart som pålegger skip som trafikkerer havområder under dens jurisdiksjon og besøkende skip mens de befinner seg i dens havområder, å overholde kravene i MARPOL regel IV/11.1, skal sørge for at det finnes anlegg ved havner og terminaler som kan ta imot kloakk, uten å forsinke skipene unødig, og som er tilstrekkelige til å oppfylle behovene til skipene som bruker dem.

Det følger av MARPOL regel IV/12.2 at «små utviklingsøystater» kan unntas kravene om mottaksanlegg for kloakk ved å etablere regionale ordninger for mottaksanlegg. Unntaksregelen i MARPOL regel IV/12.2 utvides til også å omfatte «stater som har en kystlinje som grenser til arktiske farvann, forutsatt at regionale ordninger kun omfatter havner i arktiske farvann som hører til disse statene».

MARPOL vedlegg IV er tatt inn i norsk rett ved inkorporasjon i forskrift om miljømessig sikkerhet § 9. Ved at miljøsikkerhetsforskriften § 9 viser til endringene i MARPOL vedlegg IV som følger av MEPC.359(79), gjennomføres endringene i norsk rett.

Resolusjon MEPC.360(79)

Endring i MARPOL regel V/8.3

Det følger av MARPOL regel V/8.1 at konvensjonspartene forplikter seg til å sørge for at det finnes tilstrekkelige mottaksanlegg i havner og terminaler til mottak av avfall, uten å forsinke skipene unødig, og i samsvar med behovene til skipene som bruker dem.

MARPOL regel V/8.2. gjelder mottaksanlegg for spesielle områder. Det følger av regelen at «Hver part som har en kystlinje som grenser til et spesielt område, forplikter seg til å sørge for at det snarest mulig i alle havner og terminaler innenfor et spesielt område finnes tilstrekkelige mottaksanlegg, med hensyn til behovene for skip som trafikkerer disse områdene.»

Det følger videre av MARPOL regel V/8.3 at «små utviklingsøystater» kan oppfylle kravene i ved å etablere regionale ordninger for mottaksanlegg. Unntaksregelen i MARPOL regel V/8.3 utvides til også å omfatte «stater som har en kystlinje som grenser til arktiske farvann, forutsatt at regionale ordninger kun omfatter havner i arktiske farvann som hører til disse statene».

MARPOL vedlegg V er tatt inn i norsk rett ved inkorporasjon i forskrift om miljømessig sikkerhet § 11. Ved at miljøsikkerhetsforskriften § 11 viser til endringene i MARPOL vedlegg V som følger av MEPC.360(79), gjennomføres endringene i norsk rett.

Endring i MARPOL regel V/10.3

MARPOL regel V/10.1-6 inneholder regler knyttet til avfallshåndtering og registrering av avfall om bord i skip. MARPOL regel V/10.3 sier at «Alle skip med bruttotonnasje 400 eller mer, og alle skip som er sertifisert for minst 15 personer, og som går i fart til havner eller offshoreterminaler under jurisdiksjonen til andre konvensjonsparter, og alle faste og flytende plattformer, skal ha en avfallsdagbok.»

MARPOL regel V/10.3 er endret ved at bestemmelsens virkeområde er utvidet til å gjelde skip med bruttotonnasje 100 eller mer.

MARPOL vedlegg V er tatt inn i norsk rett ved inkorporasjon i forskrift om miljømessig sikkerhet § 11. Ved at miljøsikkerhetsforskriften § 11 viser til endringene i MARPOL vedlegg V som følger av MEPC.360(79), gjennomføres endringene i norsk rett

Sjøfartsdirektoratet
Norwegian Maritime Authority

Resolusjon MEPC.361(79)
Endringer i MARPOL vedlegg VI

MARPOL regel VI/14 gjelder svoveloksider (SO_x) og partikler. Det følger av MARPOL regel VI/14.3 at: «I denne regelen skal et lavutslippsområde omfatte alle havområder, inkludert ethvert havneområde, som er utpekt av organisasjonen i samsvar med kriteriene og prosedyrene fastsatt i tillegg III til dette vedlegget». Videre følger det at de gjeldende lavutslippsområdene er østersjøområdet, nordsjøområdet, det nordamerikanske området og de forente staters karibiske havområde.

Et nytt lavutslippsområde for Middelhavet er fastsatt i MARPOL regel VI/14.3.5. Det er også foretatt endringer i MARPOL vedlegg VI, tillegg VII om «Lavutslippsområde for svoveloksider og partikler i Middelhavet», ved å tilføye et nytt nr. 4 som angir koordinatene for det nye lavutslippsområdet. Kravene til utslipp av SOx i dette området vil være de samme som for andre ECA-områder.

MARPOL vedlegg VI er tatt inn i norsk rett ved inkorporasjon i forskrift om miljømessig sikkerhet § 12. Ved at miljøsikkerhetsforskriften § 12 viser til endringene i MARPOL vedlegg VI som følger av MEPC.361(79), gjennomføres endringene i norsk rett.

Resolusjon MEPC.362(79)
Endringer i MARPOL vedlegg VI
Det følger av MARPOL regel VI/17.1 at det skal finnes mottaksanlegg for skip som er tilstrekkelig til å ta imot ozonnedbrytende stoffer, og utstyr som inneholder slike stoffer, rester fra rensesystemer fra eksos og behov ved opphoggingsanlegg for mottak av ozonnedbrytende stoffer og utstyr som inneholder slike stoffer.

Videre følger det av MARPOL regel VI/17.2 at «små utviklingsøystater» kan oppfylle disse kravene ved å etablere regionale ordninger for mottaksanlegg. Endringene i MARPOL regel VI/17.2 utvider bestemmelsen til også å gjelde «stater som har en kystlinje som grenser til arktiske farvann, forutsatt at regionale ordninger kun omfatter havner i arktiske farvann som hører til disse statene».

Endringer i MARPOL vedlegg VI, tillegg V
MARPOL vedlegg VI, tillegg V om «Opplysninger som skal stå på leveringsseddelen for drivstoff» endres ved at Punkt 9 på leveringsseddelen får nytt innhold som følger:

"Flammepunktet (ºC) som er angitt i samsvar med standarder som aksepteres av organisasjonen, eller en erklæring som bekrefter at flammepunktet er målt til 70 ºC eller mer."

Innholdet av eksisterende punkt 9 blir nytt punkt 10.

Endringer i MARPOL vedlegg VI, tillegg IX
Av MARPOL vedlegg VI tillegg IX fremgår det hvilke opplysninger som skal sendes til IMOs database over skips brennoljeforbruk. Endringene i tillegget gjelder inkludering av CII og EEXI data i opplysningene som skal rapporteres til IMOs database over skips brennoljeforbruk.

MARPOL vedlegg VI er tatt inn i norsk rett ved inkorporasjon i forskrift om miljømessig sikkerhet § 12. Ved at miljøsikkerhetsforskriften § 12 viser til endringene i MARPOL vedlegg VI som følger av MEPC.362(79), gjennomføres endringene i norsk rett.

Økonomiske og administrative konsekvenser
Sjøfartsdirektoratet forutsetter at aktørene som til daglig forholder seg til miljøsikkerhetsforskriften, er godt kjent med endringer i MARPOL. Gjennomføringen av resolusjonene MEPC.359(79), MEPC.360(79), MEPC.361(79) og MEPC.362(79) vil etter Sjøfartsdirektoratets vurdering kun føre til mindre økonomiske og administrative konsekvenser for næringen og myndighetene.

Gjennom resolusjon MEPC.359(79) fastsettes endringer i MARPOL vedlegg I, II og IV om etablering av regionale mottaksanlegg i havner i arktiske farvann. Sjøfartsdirektoratet vurderer at det ikke er aktuelt for Norge å benytte seg av muligheten til å etablere regionale mottaksordninger i havner i arktiske farvann på nåværende tidspunkt. På denne bakgrunn vil ikke gjennomføringen av resolusjonen føre til økonomiske eller administrative konsekvenser, verken for næringen eller myndighetene.

Videre regulerer ikke miljøsikkerhetsforskriften mottaksanlegg for skip. Dersom Norge på et tidspunkt skulle ønske å benytte seg av muligheten for å etablere regionale ordninger for mottaksanlegg, bør det vurderes om det er behov for endringer i annet relevant regelverk. Forholdet til EØS-retten på dette området bør i tilfellet også vurderes.

Endringene i kravet til avfallsdagbok vil innebære noe økt administrasjon for skip som blir omfattet av endringen. Etter Sjøfartsdirektoratets vurdering vil ikke dette medføre vesentlige merkostnader for næringen. Ved at flere skip bli omfattet av kravet til avfallsdagbok, kan konsekvensene for myndighetene medføre endrede tilsynsoppgaver og noe mer administrasjon.

Gjennom resolusjon MEPC.361(79) er det i MARPOL vedlegg VI besluttet å opprette et nytt lavutslippsområde for svoveloksider og partikler i Middelhavet. Konsekvensene for norske skip som opererer i det nye lavutslippsområdet i Middelhavet kan være kostnader knyttet til å oppfylle utslippskravene som blir gjeldende fra 1. mai 2024 i dette området.

Vi kan ikke se at de vedtatte endringene i forbindelse med leveringsseddelen for drivstoff får noen nevneverdige konsekvenser for næringen. Den nye informasjonen som skal dokumenteres vil være relevant for myndighetene når det gjelder tilsyn med utslipp av SOx fra skip. Leveringsseddelen skal ifølge MARPOL regel VI/18.6 være «lett tilgjengelig for inspeksjon til enhver tid».

Miljøsikkerhetsforskriften regulerer ikke omsetting av drivstoff som tilbys skipsfartsnæringen, men skip må sikre at leveringsseddelen har tilstrekkelig og korrekt innhold.

<u>Fritak fra krav om avfallsdagbok for flyttbare innretninger</u>
En tilføyelse av et nytt tredje ledd i miljøsikkerhetsforskriften § 11, for å kunne frita flyttbare innretninger i petroleumsvirksomhet på norsk kontinentalsokkel fra kravet om avfallsdagbok, hvis innretningen har et system for å loggføre avfallshåndteringen om bord, vil føre til mindre administrasjon for næringen og forvaltningen.

Alf Tore Sørheim
fung. sjøfartsdirektør

Linda Bruås
avdelingsdirektør
regelverk og internasjonalt arbeid

Sjøfartsdirektoratet
Norwegian Maritime Authority

Vedlegg:
Forskrift om endring i forskrift om miljømessig sikkerhet for skip og flyttbare innretninger

Dette dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevne signaturer